

Oponentský posudek bakalářské práce Veroniky Boďové: „*The Conception of Time in Maya Cosmology*“. Praha, Fakulta humanitních studií UK 2009, 56 s.

Bakalářská práce Veroniky Boďové si klade za cíl představit koncepci času mayské civilizace. Vzhledem k tématu autorka zvolila žánr kompilace.

Práce je strukturovaná do dvou hlavních částí. První část skládající se ze dvou kapitol (*The Conception of time*, s. 5-11; *History of time measument*, s. 12-19) představuje vývoj koncepce času v evropské kultuře od antických kořenů až po konec 19. století a s ní spojený technologický rozvoj způsobů měření času.

Druhá část, složená ze čtyř kapitol, se již věnuje přímo mayské kultuře. První kapitola (*History of Maya*, s. 20-29) stručně představuje historii mayské kultury v období pre-klasickém, klasickém a post-klasickém, přičemž nejvíce pozornosti věnuje období klasickému. Druhá kapitola (*The Maya Cosmology and the world creation*, s. 30-40) se věnuje mayské kosmologii s důrazem na hrdinský mýtus popisující boj podsvětních a nebeských božstev. Třetí kapitola (*Maya Calendars*, s. 41-47) popisuje 3 základní kalendáře (Tzol'kin, Haab', Tun'Uc) a tzv. Long Count a poslední čtvrtá kapitola (*The Conception of time according to Maya*, s. 48-52) se věnuje vlastní koncepci času mayské civilizace.

První problém, s nímž se práce potýká, je to, že obě části práce působí nevyrovnaným dojmem, přičemž část druhá je výrazně konzistentnější. To je způsobené zejména tím, že první část vychází téměř výhradně z jediného zdroje, jímž je *Rytmus a čas* Jana Sokola. Abych autorce nekřivdil, v první kapitole se objevuje ještě po jedné citaci z děl Newtona a Platóna, ale to je vše. Druhá kapitola již vychází výhradně ze Sokolovy práce. Zároveň je zde mnoho pasáží, které udání jakéhokoliv zdroje postrádají, přičemž se nejedná ani o všeobecně známá fakta ani o vlastní zjištění autorky. Na tomto základě se tedy první část jeví jako soubor přeložených, případně přepracovaných pasáží jediné knihy, což považuji za nedostatečné i na práci kompilačního charakteru. Druhá část je v tomto ohledu, jak jsem již zmiňoval výše, mnohem kvalitnější. Zde již autorka pracuje s mnohem vyšším počtem titulů a také spolehlivěji odkazuje.

Další problémem obou částí je, že mezi nimi chybí jasná spojnice. V podstatě se jedná o dvě samostatné části, které by mohly existovat zcela nezávisle na sobě. Ačkoliv autorka v úvodu hovoří o tom, jak je důležité pro pochopení mayského cyklického času chápat pojetí evropského času lineárního (s. 3), nijak se vzájemným kontrastem těchto konceptů ve svém výkladu nepracuje. Podobná je situace i v případě kapitoly hovořící o vývoji způsobu měření času. Té by navíc velmi prospěla obrazová příloha v podobě náčrtů či fotografií jednotlivých popisovaných mechanismů, protože představit si je pouze na základě popisu, klade na čtenářovu představivost přinejmenším velké nároky. Práce tak působí dojmem, jakoby autorka nejprve zpracovala druhou část, následně zjistila, že její rozsah neodpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci, a proto rychle dopsala část první.

Za třetí závažný problém považuji nedostatečné propojení výkladu mayské kosmogonie, kalendáře a koncepce času, což mělo být koneckonců hlavním cílem práce odrážejícím se i v jejím názvu (s. 4). Podobně jako s oběma částmi, i s kapitolami v rámci druhé části autorka pracuje víceméně odděleně a výklad postrádá jejich explicitnější propojení. Čtenář se tak musí domýšlet, proč je ta která informace pro výklad důležitá a jak spolu vzájemně souvisí.

Chybám se autorka nevyhnula ani na úrovni konceptualizace pojmů. Užívá například jako vzájemně záměnné pojmy kasta (*caste*) a třída (*class*) (s. 26) nebo zaměňuje pojem etnicita („Maya as a peaceful ethnicity“, s. 25) za pojem etnikum (*ethnic group*). Nejasnosti v konceptualizaci pojmů se projevují i v popisu mayské kultury (s. 25-26), kde autorka zmiňuje pouze náboženství, numerologii, astronomii, jazyk a psaní. Znamená to tedy, že toto jsou jediné,

základní či konstitutivní prvky (mayské) kultury? Proč autorka hovoří pouze o nich a jak ve své práci pojímá samotný koncept kultury?

Ani po formální stránce se práci nevyhnuły nedostatky v podobě překlepů a gramatických chyb. Nejsou však naštěstí nijak časté a vzhledem k tomu, že je celá práce napsaná v anglickém jazyce, jsou i odpustitelné. Důkladná editace by však práci zajisté prospěla.

Práce bohužel postrádá jakékoliv přílohy, což považuji za škodu, jak jsem již zmiňoval výše. Velmi by jí pomohlo např. uvedení mayských hieroglyfů pro jednotlivá období tzv. Long Count, jednotlivých měsíců Haab' nebo jednotlivých dnů Tzolk'in. Což by jistě nebylo tak obtížné vzhledem k tomu, že se odborné publikace, z nichž by bylo možné čerpat, dají nalézt k dispozici volně na internetu (shodou okolností na stejném serveru, ze kterého autorka při své práci čerpala¹).

Abych však nebyl pouze kritický, nelze autorce upřít, že se pokusila, když ne přímo vyložit, tak alespoň představit koncepci mayského času a do určité, i když pouze omezené, míry se jí to i povedlo. Ocenit je třeba i to, že musela pracovat převážně s cizojazyčnou literaturou, s níž ve stěžejní druhé části pracuje v podstatě dobře.

Domnívám se proto, že, ačkoliv s velkými výhradami, práce přeci jen splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, doporučuji ji tedy k obhajobě a na základě výše zmíněných připomínek navrhuji hodnocení dobře.

V Praze 15.6.2009

Mgr. Martin Heřmanský

¹ Kettunen, Harri – Helmke, Christophe (2005): *Introduction to Maya Hieroglyphs: 10th European Maya Conference Workshop Handbook* [online]. Leiden: Wayeb and Leiden University. [cit. 2009-06-12]. Dostupné z: <<http://www.mesoweb.com/resources/handbook/>>.